

Dosarul nr.3ra-746/2021

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (D. Bosîi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (G. Vavrin, T. Berdilă, I. Dănăilă)

DECIZIE

27 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Maria Ghervas
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Andrei Granici,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de către Andrei Granici împotriva Biroului vamal Sud, intervenienți accesorii
Alexandra Granici și Ministerul Finanțelor cu privire la anularea chitanței de percepere
a obligațiilor vamale de la persoane fizice, restituirea sumei plăților de import încasate
ilegal și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 08 decembrie 2020 a Curții de Apel Cahul,

c o n s t a t ă :

La 05 iunie 2017, Andrei Granici a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Biroului vamal Sud cu privire la restituirea sumei plăților de import încasate ilegal și
repararea prejudiciului moral, solicitând obligarea Biroului vamal Sud de a-i restitui
suma de 1702,56 de lei percepută ilegal în scopul achitării obligațiilor vamale conform
chitanței seria AC nr. 177257 din 24 mai 2017 și încasarea din contul pârâtului a sumei
de 5000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral pentru reținerea ilegală a sa și a fiicei sale
în postul vamal Cahul, precum și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, Andrei Granici a indicat că, la 24 mai 2017, aflându-se în
or. Galați, România, împreună cu fiica sa Granici Alexandra, a procurat pentru
necesități personale, de la magazinul „FLANCO”, un aragaz de model „BECO-FSGT

62110 GWO”, la preț de 1 199,98 RON, un telefon mobil SAMSUNG GALAXY J3, la preț de 779,99 RON și au primit în cadou o lanternă VARTA MINIDAY LED. Revenind în Republica Moldova, la postul vamal Cahul-Oancea, a fost obligat să achite taxe vamale în mărime de 1 702,56 de lei.

Reclamantul a menționat că colaboratorii vamali au stabilit că bunurile ce urmau a fi introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova depășeau suma de 300 euro, fapt pentru care au luat decizia de obligare la plata drepturilor de import în mărime de 1 702,56 de lei, plată care a fost efectuată tot atunci.

Reclamantul a mai invocat că colaboratorii vamali au încălcat prevederile Legii nr. 1569-XV din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova, deoarece taxele vamale au fost percepute doar pe aragaz și telefonul mobil, nefiind inclus în chitanța de percepere a obligațiilor vamale de la persoanele fizice seria AC nr. 177257 lanterna de model VARTA MINIDAY LED, primită în calitate de cadou. Toate bunurile au fost procurate în magazinul „FLANCO” din or. Galați, România și importate în Republica Moldova în scop de satisfacere a necesităților casnice.

Mai mult, la perfectarea chitanței de achitare a drepturilor de import, colaboratorii vamali nu au luat în considerare nici faptul că anexa nr. 1 din Legea nr. 1569-XV din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova, care permite persoanelor fizice de a introduce pe teritoriul țării, fără achitarea drepturilor de import telefoane pentru rețeaua de telefonie mobilă și pentru alte rețele fără fir 2 unități.

Reclamantul susține că în urma acțiunilor reprezentanților pârâtului, a suferit fizic și psihic, fiind reținut aproximativ 2 ore în postul vamal, paguba morală apreciind-o la suma de 5 000 de lei.

Astfel că, la 05 iunie 2017, Andrei Granici s-a adresat cu cerere prealabilă către Biroul vamal Cahul, solicitându-i restituirea sumei de 1 702,56 de lei, percepută în scopul achitării obligațiilor vamale conform chitanței de percepere a obligațiilor vamale de la persoanele fizice seria AC nr. 177257, iar la 19 iunie 2017 a primit refuz, cu care ultimul nu este de acord.

La 29 iunie 2017, Andrei Granici a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului vamal Sud cu privire la restituirea sumei plăților de import încasate ilegal și repararea prejudiciului moral, solicitând obligarea Biroului Vamal Sud să restituie suma de 1 702,56 de lei, percepută ilegal în scopul achitării obligațiilor vamale conform chitanței seria AC nr. 177257, încasarea prejudiciului moral în sumă de 5 000 de lei, inclusiv a cheltuielilor judiciare.

În motivarea acțiunii, Andrei Granici a reiterat circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată depusă la 05 iunie 2017.

La 15 octombrie 2018, Andrei Granici a depus cerere de concretizare a acțiunii prin care a solicitat anularea chitanței seria AC nr. 177257 din 24 mai 2017 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice și atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu a Ministerului Finanțelor (f.d.97).

Prin încheierea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, au fost conexate într-un singur dosar cauza civilă nr. 2-632/2017 la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Granici împotriva Biroului vamal Sud cu privire la restituirea sumei și repararea prejudiciului moral, cu cauza civilă nr. 2-731/2017 la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Granici împotriva Biroului vamal Sud cu privire la restituirea sumei și repararea prejudiciului moral (f.d.69-70).

Prin încheierea din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Cahul, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Alexandra Granici (f.d.71-72).

Prin încheierea din 31 octombrie 2018 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor (f.d.90).

Prin hotărârea din 06 februarie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Andrei Granici și a fost încasată de la Biroul vamal Sud în folosul lui Andrei Granici suma drepturilor de import încasate ilegal în mărime de 1702,56 de lei, suma de 1000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, taxa de stat în sumă de 250 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 de lei (f.d.114, 118-125).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a stabilit că potrivit facturii fiscale seria FLNR nr. 100_00040536, Granici Andrei, a procurat de la magazinul „FLANCO”, din or. Galați, România, un aragaz de model „BECO-FSGT 62110 GWO”, la preț de 1 199,98 RON, un telefon mobil SAMSUNG GALAXY J3, la preț de 779,99 RON și au primit în cadou o lanternă VARTA MINIDAY LED, toate fiind cumpărate la prețul de 1 899,97 RON.

Prima instanță a mai stabilit că potrivit Declarației Vamale, îndeplinită de reclamant la intrarea în țară, Granici Andrei a consemnat că deține asupra sa un aragaz și un telefon mobil, la un preț total de 1 663,84 RON, iar potrivit chitanței seria AC nr. 177257, rezultă că la data de 24 mai 2017 la intrarea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, prin punctul de trecere al frontierei vamale Cahul-Oancea, reclamantul Granici Andrei a fost obligat de către colaboratorii vamali al punctului de trecere respectiv la plata obligațiilor vamale la importul următoarelor bunuri introduse de reclamant pe teritoriul Republicii Moldova: un aragaz de model „BECO-FSGT 62110 GWO”, la preț de 1 199,98 RON, un telefon mobil SAMSUNG GALAXY J3, la preț de 779,99 RON (f.d.6).

S-a mai constatat că reclamantul a achitat drepturile de import în baza ordinului de încasare a numerarului nr. 26095322 din 24 mai 2017, în sumă totală de 1 702,56 de lei.

Prin prisma art. 5 alin. (1) lit. a) și art. (2) lit. g) din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002 privind modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, instanța de fond a concluzionat că colaboratorul vamal era obligat să acorde liberul de vamă fără ca reclamantul să achite drepturile de import, neavând relevanță valoarea în vamă a acestor bunuri, deoarece aragazul de model „BECO-FSGT 62110 GWO”, telefonul mobil SAMSUNG GALAXY J3 și lanternă VARTA MINIDAY LED sunt obiecte de uz personal, motiv

pentru care introducerea acestora pe teritoriul vamal al Republicii Moldova de reclamant, atunci când acestea nu sunt destinate activității comerciale sau de producție, trebuie să se facă fără achitarea drepturilor de import.

De asemenea, instanța de fond prin prisma art. 1422 alin. (1), (2) și art. 1423 alin. (1), (2) din Codul civil, în redacția în vigoare până la 01.03.2019, a concluzionat în privința temeiniciei pretenției privind repararea prejudiciului moral, dispunând încasarea din contul Biroului vamal Sud în beneficiului lui Granici Andrei cu titlu de prejudiciu moral suma de 1 000 de lei.

La fel, prima instanță a conchis în privința temeiniciei pretenției privind încasarea cheltuielilor de judecată, încasând în conformitate cu art. 94 alin. (1) și art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, taxa de stat în cuantum de 250 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3000 de lei.

La 17 februarie 2020, Biroul vamal Sud a declarat apel nemotivat (f.d.117), iar la 22 mai 2020 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii (f.d.139-142).

Prin decizia din 08 decembrie 2020 a Curții de Apel Cahul, a fost admis apelul declarat de către Biroul vamal Sud, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Andrei Granici a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că instanța de fond eronat a concluzionat asupra admiterii parțiale a acțiunii înaintate de Andrei Granici, cu încasarea de la Biroul Vamal Sud în folosul lui Andrei Granici, suma drepturilor de import încasate ilegal, în mărime de 1702,56 de lei, prejudiciul moral în mărime de 1000 de lei, cheltuieli de judecată în mărime de 3250 de lei.

De asemenea, instanța de apel a apreciat ca fiind eronată poziția instanței de fond precum că, bunurile importate aragazul de model „Beco-FSGT 62110 GWO”, telefonul mobil SAMSUNG GALAXY J3 și lanterna VARTA MINIDAY LED au fost aduse în scop de utilizare la domiciliu, constituind bunuri uzuale, destinate cerințelor familiale, astfel acesta nu urmează a fi impozitate, deoarece bunurile enunțate, prin caracteristicile și dimensiunilor lor nu pot fi calificate ca mărfuri de uz personal și nu pot fi catalogate dispozițiilor art. 11 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002 privind modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice. La caz, Granici Andrei era obligat să achite drepturile de import în mărime 1 702,56 de lei.

La 05 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal (f.d.199), Andrei Granici a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f.d.196-198).

În motivarea recursului, Andrei Granici și-a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel, invocând încălcarea și aplicarea greșită a normelor de drept material

manifestată prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și interpretarea în mod eronat a legii.

Recurentul a menționat că, în aprecierea cerințelor înaintate și a probelor anexate, instanța de apel doar a făcut trimitere la normele judiciare, unele fără a fi relevante cazului cum este ordinul Serviciului Vamal nr. 56-0 din 21 august 2008.

Recurentul a invocat că, instanța de apel eronat a constatat că bunurile enunțate nu pot fi calificate ca mărfuri de uz personal deoarece acest art. 11 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002 privind modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, nu prevede și nici nu include calificarea bunurilor personale prin caracteristicile și dimensiunile lor. Aplicând norma menționată, instanța de apel a extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se referă și adoptând o asemenea hotărâre a încălcat regulile de interpretare a legii.

În așa mod, recurentul consideră că prin decizia adoptată instanța de apel i-a încălcat drepturile prevăzute de art. 19 din Codul vamal și art. 16 din Constituție.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 08 decembrie 2020.

Curtea de Apel Cahul a expediat în adresa participanților la proces decizia motivată prin intermediul oficiului poștal, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc (f.d.191), însă la materialele cauzei lipsesc înscrisuri privind recepționarea deciziei.

Având în vedere că judecarea cauzei în ordine de apel a avut loc în procedură contencioasă și în corespundere Capitolului XXXVII, Titlul II din Codul de procedură civilă, respectiv prin prisma art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de contestare a deciziei din 08 decembrie 2020 a Curții de Apel Cahul cu recurs a fost stabilit de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

În asemenea circumstanțe, pentru a nu îngrădi dreptul de acces la justiție, instanța de recurs consideră că Granici Andrei a depus recursul în termenul prevăzut de lege.

La 05 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal (f.d.199), Andrei Granici a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f.d.196-198).

La 29 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Biroului vamal Sud, Alexandrei Granici și Ministerului Finanțelor copia cererii de recurs depusă

de Andrei Granici, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.201), fiind recepționată de ultimii ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f.d.202-204).

Prin referința depusă la 13 aprilie 2021, Biroul vamal Sud a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel (f.d. 205-209).

Prin referința depusă la 04 mai 2021, Alexandra Granici a solicitat admiterea recursului declarat de către Andrei Granici, casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel (f.d.210-211).

Deși, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a recepționat copia recursului depus de Andrei Granici, acesta nu și-a valorificat dreptul de a depune referință.

Prin încheierea din 02 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Granici Andrei a fost considerat admisibil și numit spre examinare în complet de 5 judecători.

Prin încheierea din 16 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost declinată competența de la examinarea recursului declarat de către Andrei Granici, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Granici împotriva Biroului vamal Sud, intervenienți accesorii Alexandra Granici și Ministerul Finanțelor cu privire la anularea chitanței de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice, restituirea sumei plăților de import încasate ilegal și repararea prejudiciului moral. A fost remis Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție dosarul spre redistribuire aleatorie, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, unui judecător raportor membru al completului de judecată specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Conform art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

La caz, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului, au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Conform art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința

existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La rândul său, aplicabile litigiului sunt și prevederile art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La acest capitol, Colegiul reține și prevederile art. 219 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, potrivit cărora instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

După cum denotă actele cauzei la 24 mai 2017, Andrei Granici s-a prezentat la postul vamal Cahul (PVFI, rutier) intenționând să introducă mărfuri de uz casnic pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.

Tot la 24 mai 2017, de către Postul Vamal 3010 Cahul (PVFI, rutier) a fost emisă chitanța seria AC nr. 177257 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice pe numele lui Andrei Granici pentru plata obligațiilor vamale la importul următoarelor bunuri introduse pe teritoriul Republicii Moldova: telefon pentru rețeaua de telefonie mobile și pentru alte rețele fără fir (1 bucată), Arzagaz cu cuptor (1 bucată) (f.d.6).

Din factura fiscală eliberată de SC „Flanco Retail” SA la 24 mai 2017 pe numele lui Granici Andrei, rezultă că ultimul a procurat din Centrul Comercial „Galați Shopping City” aragaz de model Beko FSGT 62110 GWO și telefon mobil de model SAMSUNG GAXAXY J3 DS Black 4G/5.0 1, 5GB/8GB, în valoare totală de 1899,97 RON (f.d.7,8).

Conform copiei ordinului de încasare a numerarului nr.26095322 din 24 mai 2017 eliberat de MAIB, filiala Cahul, Agenția nr.4 de la Andrei Granici a fost încasată suma de 1 702,56 lei cu titlu de servicii vamale (f.d.7).

Manifestându-și dezacordul cu acțiunile colaboratorilor vamali din cadrul Postului Vamal Cahul al Biroului Vamal Sud de percepere a obligațiilor vamale, la 05 iunie 2017, Andrei Granici a depus cerere prealabilă la Serviciul Vamal al Republicii Moldova, solicitând recunoașterea ilegalității acțiunilor colaboratorului Postului Vamal Cahul privind perceperea drepturilor de import la introducerea de către sine pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a bunurilor: aragaz de model Beko FSGT 62110 GWO și telefon mobil de model SAMSUNG GAXAXY J3 DS Black 4G/5.0 1, 5GB/8GB, precum și restituirea plăților de import încasate ilegal la introducerea bunurilor

menționate pe teritoriul vamal al Republicii Moldova în sumă totală de 1702,56 lei, cât și repararea prejudiciului moral în mărime de 5000 lei (f.d.11).

Prin răspunsul nr. 26-03/1149-06 din 13 iunie 2017, Serviciul Vamal I-a informat pe Granici Andrei că acțiunile colaboratorilor vamali sunt legale și întemeiate, iar temeiuri pentru admiterea cerințelor invocate în contestație nu există (f.d.13).

Fiind în dezacord cu răspunsul Serviciului Vamal nr. 26-03/1149-06 din 13 iunie 2017, la 05 iunie 2017, respectiv 29 iunie 2018, Granici Andrei a depus prezenta cerere de chemare în judecată, concretizată la 15 octombrie 2018, prin care a solicitat anularea chitanței seria AC nr. 177257 din 24 mai 2017 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice, restituirea plăților de import, în mărime de 1 702,56 lei, repararea prejudiciului moral în mărime de 5 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Cahul, au fost conexe într-un singur dosar cauza civilă nr. 2-632/2017 la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Granici împotriva Biroului vamal Sud cu privire la restituirea sumei și repararea prejudiciului moral cu cauza civilă nr. 2-731/2017 la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Granici împotriva Biroului vamal Sud cu privire la restituirea sumei și repararea prejudiciului moral (f.d.69-70).

Prin încheierea din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Cahul, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Alexandra Granici (f.d.71-72).

Prin încheierea din 31 octombrie 2018 a Judecătorei Cahul, sediul Central, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor (f.d.90).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a conchis în privința temeinicei parțiale a acțiunii, dispunând admiterea parțială a acțiunii depuse de către Andrei Granici și au fost încasate de la Biroul vamal Sud în folosul lui Andrei Granici suma drepturilor de import încasate ilegal în mărime de 1 702,56 de lei, suma de 1000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, taxa de stat în sumă de 250 de lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 de lei (f.d.114, 118-125).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Cahul a admis apelul declarat de către Biroul vamal Sud, a casat integral hotărârea primei instanțe și a emis hotărâre nouă, prin care acțiunea depusă de către Andrei Granici a fost respinsă.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 08 decembrie 2020 a Curții de Apel Cahul, instanța de recurs constată că instanța inferioară a cercetat superficial starea de fapt și nu a verificat competența jurisdicțională reieșind din pretențiile formulate de reclamant, iar în așa mod nu s-a expus în privința tuturor pretențiilor din acțiune.

În acest sens, prezintă relevanță prevederile articolului 258 alin. (2) – (3) din Codul administrativ, care stipulează că procedurile de contencios administrativ atribuite înaintea intrării în vigoare a prezentului cod, prin legi speciale, în competența altor instanțe de judecată se vor transmite după intrarea în vigoare a prezentului cod instanțelor competente conform prevederilor prezentului cod.

Procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Conform art. 192 din Codul administrativ, pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție se instituie complete și/sau colegii specializate de judecători.

În judecătorii acțiunile în contencios administrativ se examinează de judecători specializați.

La caz, instanța de recurs decelează că potrivit art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Obiectul material al acțiunii depuse de Andrei Granici împotriva Biroului vamal Sud, intervenienți accesorii Alexandra Granici și Ministerul Finanțelor, îl formează actul administrativ individual defavorabil emis de Serviciul Vamal, și anume chitanța seria AC nr. 177257 din 24 mai 2017 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice, eliberată de Serviciul Vamal, a cărei anulare se solicită.

Astfel, instanța de recurs, atestă că completul judiciar al instanței de apel fără temei legal a reținut cauza spre examinare în procedura contencioasă, deși urma să o soluționeze în fond în procedura contenciosului administrativ, având în vedere că după intrarea în vigoare a noului Cod administrativ competența examinării acestei cauze a revenit instanței de contencios administrativ.

Prin urmare, prezenta cauză, trebuia să fie examinată în fond de către instanța de apel în baza Codului administrativ în coroborare cu Legea contenciosului administrativ, care reglementează activitatea administrativă și a controlului judecătoresc asupra acesteia, dar nu să fie examinată în procedură contencioasă, și fără a se expune în privința cerinței privind verificarea legalității actului administrativ individual defavorabil.

Corespunzător, la capitolul dat, instanța de recurs învederează că articolul 10 alin. (1) din Codul administrativ definește „actul administrativ individual” ca fiind orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Prin act administrativ individual defavorabil potrivit art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, se are în vedere actul care impune destinatarilor lor obligații,

sanctiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Astfel, în condițiile în care pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ în instanțele de judecată, inclusiv la curțile de apel au fost instituite complete și/sau colegii specializate de judecatori, Curtea de Apel Cahul, la acceptarea apelului în procedură, ab initio, reieșind din natura litigiului și pretențiile lui Granici Andrei trebuia să stabilească competența jurisdicțională, adică judecarea cauzei în ordine de apel urma a fi dispusă cu aplicarea normelor de contencios administrativ de un complet specializat în examinarea cauzelor în contencios administrativ din cadrul Curții de Apel Cahul.

În baza art. 199 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, dacă s-a constatat că judecătorului sau completului competent pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ i s-a distribuit o cauză civilă de competența aceleiași instanțe de judecată, acesta, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, își declină competența și remite președintelui de instanță dosarul spre redistribuire aleatorie.

Prevederile alin. (1) și (2) se aplică corespunzător și în cazul în care judecătorului sau completului de judecată competent pentru examinarea cauzelor civile i se repartizează o acțiune de contencios administrativ.

În această ordine de idei și prin prisma normelor sus-enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea normelor de competență or, prezenta cauză s-a aflat spre judecare în ordine de apel, în procedura contencioasă, dar de fapt urma să fie examinată ordinea contenciosului administrativ.

Or, prezenta cauză ține de competența aceleiași instanțe de apel, doar că cauza urma a fi judecată prin prisma normelor de contencios administrativ de judecătorii completelor specializate în materie de contencios administrativ.

Conform art. 197 din Codul administrativ, nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Liberul acces la justiție, consacrat la art. 20 din Constituție, semnifică faptul că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care îngădesc drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Căile procedurale asigură persoanelor interesate accesul la o instanță de judecată, căreia prin lege i s-a stabilit competența de a hotărî, iar pentru ca dreptul de acces la o instanță să fie respectat, trebuie ca instanța în fața căreia este adusă cauza să se bucure de jurisdicție deplină, adică instanța trebuie să fie competentă să analizeze atât aspectele de fapt, cât și pe cele de drept ale cauzei.

Acest mod de reglementare al dreptului de acces la justiție este în concordanță cu principiile Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului, potrivit căreia exercitarea dreptului de acces la justiție presupune tocmai asigurarea accesului oricărei persoane la un tribunal instituit de lege, adică garantarea unei proceduri judiciare în fața căreia să se poată realiza, efectiv, acest drept.

Nerespectarea de către o instanță a dispozițiilor de drept intern implică în principiu o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție (DMD Group, A.S. împotriva Slovaciei, pct. 61).

În același timp, art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului garantează ca prim aspect al procesului echitabil, înfăptuirea justiției de către „un tribunal investit de lege”, adică în primul rând, având competență clar stabilită de legea națională. De aceea, normele de competență jurisdicțională sunt de strictă interpretare, iar orice interpretare extensivă sau restrictivă trebuie calificată ca abuz de drept.

Referitor la fondul cauzei, relevante pentru judecarea cauzei sunt prevederile art. 5 alin. (1) lit. a) și b) din Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice nr. 1569-XV din 20 decembrie 2002, potrivit căreia, persoanele fizice au dreptul de a introduce pe teritoriul țării, fără achitarea drepturilor de import, obiecte de uz personal, precum și mărfuri menționate în anexa la prezenta lege, cu condiția că acestea nu sînt destinate activității comerciale sau de producție; de a introduce pe teritoriul țării, fără achitarea drepturilor de import, alte bunuri decât cele indicate la lit. a) a căror valoare în vamă nu depășește suma de 300 de euro pentru mărfurile introduse de către călătorii care folosesc transportul terestru sau de 430 de euro pentru mărfurile introduse de către călătorii care folosesc transportul aerian sau maritim și care nu sînt destinate activității comerciale sau de producție. Dacă valoarea în vamă a bunurilor depășește cuantumul neimpozabil menționat, drepturile de import se vor percepe reieșind din valoarea bunului în vamă (cuantumul neimpozabil indicat nu micșorează valoarea impozabilă a bunului).

Iar, conform art. 2 lit. g) din Legea enunțată, obiecte de uz personal – orice obiect destinat uzului sau consumului personal, sau necesităților casnice, inclusiv haine și încălțăminte personală, lenjerie de pat, echipament destinat uzului personal sau satisfacerii necesităților gospodărești, obiecte de parfumerie, de cosmetică, de igienă, medicamente, produse alimentare de necesitate personală, bunuri destinate cerințelor familiale uzuale, animale de casă, precum și instrumente portabile de care persoana are nevoie în exercitarea ocupației sau profesiei, toate aceste bunuri neputînd fi destinate activității comerciale sau de producție.

Conform art. 11 alin. (1) și (2) al aceleiași Legi, destinația mărfurilor deplasate de către persoana fizică peste frontiera vamală se determină reieșind din categoria mărfii, cantitatea ei, precum și din analiza tuturor circumstanțelor călătoriei.

Mărfurile sînt calificate ca mărfuri destinate uzului personal dacă ele sînt introduse (scoase) în bagajele personale ale persoanelor care călătoresc în exclusivitate pentru a

fi utilizate de către persoana respectivă și/sau de către membrii familiei acesteia (pentru consum final).

În conformitate cu art. 28 lit. h) din Legea nr. 1380 cu privire la tariful vamal nr. 1380-XIII din 20 noiembrie 1997, sînt scutite de taxa vamală mărfurile de uz sau consum personal, importate de către persoanele fizice, a căror valoare sau cantitate nu depășește limita stabilită de legislația în vigoare. În cazul în care valoarea în vamă a mărfurilor depășește limita neimpozabilă de 300 de euro pentru mărfurile introduse de călătorii care folosesc transportul terestru sau de 430 de euro pentru mărfurile introduse de călătorii care folosesc transportul aerian sau maritim, taxa vamală se va calcula pornind de la valoarea mărfurilor în vamă, iar limita neimpozabilă menționată nu micșorează valoarea impozabilă a acesteia.

Conform pct. 5 din Regulamentul cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1185 din 30 septembrie 2003, facilitățile privind cuantumul neimpozabil, stabilit la lit. b) alineatul (1) al art. 5 din Lege, se acordă doar persoanelor fizice care trec peste frontiera vamală bunuri personale. Facilitățile nominalizate nu pot fi transmise altei persoane. La introducerea bunurilor (bunului) pe teritoriul Republicii Moldova de către două sau mai multe persoane, proprietari ai acestor bunuri, facilitățile fiscale menționate mai sus vor fi acordate în cumul, cu respectarea următoarelor condiții:

a) în actul comercial ce însoțește bunurile (bunul) sînt stipulate persoanele fizice - proprietari ai acestora;

b) persoanele fizice, proprietari ai bunurilor (bunului), deplasează aceste obiecte (obiect) peste frontiera vamală;

c) persoanele fizice, proprietari ai bunurilor (bunului), dispun de cuantumul neimpozabil stabilit la lit. b) alineatul (1) al art. 5 din Lege.

Conjunctura descrisă supra denotă că Curtea de Apel Cahul a pregătit superficial cauza pentru dezbateri judiciare și nu a verificat competența sa de a judeca cauza în ordine de apel, iar drept consecință prematur a concluzionat referitor la fondul cauzei.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea decizii pronunțate de Curtea de Apel Cahul, de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții, întrucât instanța de apel a omis să se expună în privința pretenției privind anularea chitanței seria AC nr. 177257 din 24 mai 2017 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice.

Având în vedere că instanța inferioară nu a verificat competența sa jurisdicțională de a judeca fondul cauzei, nici nu s-a expus în privința pretenției privind verificarea legalității actului administrativ individual defavorabil și anularea chitanței seria AC nr. 177257 din 24 mai 2017 de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice, iar în consecință a încălcat normele de drept procedural, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de

contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată necesitatea admiterii recursului, cu casarea integrală a deciziei din 08 decembrie 2020 și restituirii cauzei la Curtea de Apel Cahul, pentru o nouă judecare, în alt complet de judecată specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și să reexamineze cauza prin prisma normelor de contencios administrativ, într-un complet de judecată, format în baza art. 192 alin. (1) din Codul administrativ, coroborat cu art. 6¹ alin. (1¹) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995 și hotărârea CSM nr. 101/5 din 12 martie 2019, precum și să emită o hotărâre legală, care să conțină răspunsuri la toate cerințele din acțiune și argumentele invocate în cererea de apel, cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente.

Conform art. 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Andrei Granici.

Se casează integral decizia din 08 decembrie 2020 a Curții de Apel Cahul și se restituie cauza de contencios administrative, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Granici împotriva Biroului vamal Sud, intervenienți accesorii Alexandra Granici și Ministerul Finanțelor cu privire la anularea chitanței de percepere a obligațiilor vamale de la persoane fizice, restituirea sumei plăților de import încasate ilegal și repararea prejudiciului moral, spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Nina Vascan

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Victor Burduh